

РЕЦЕНЗИЈА МОНОГРАФИЈЕ
УЧБЕНИЧКИ КОМПЛЕТ У НАСТАВИ СРПСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА
ДОЦ. ДР АЛЕКСАНДРА НОВАКОВИЋА

Учбенички комплет представља једно од најважнијих теоријско-методолошких питања наставе страног језика, без чијег постојања би успешност ове врсте наставе била доведена у питање. Више страних и домаћих аутора писало је о функцији учбеничког комплета у настави страног језика, запажајући да је проблематика конструисања и експертизе учбеника једно од научно и практично најрелевантнијих подручја методике наставе страног језика. Од успостављања методике наставе српског као страног језика (почетком шездесетих година прошлога века) питање учбеника наметнуло се као фундаментално, те се из године у годину повећавао број заинтересованих истраживача који је покушавао да пружи одговор на питање *Из чега предавати српски као страни језик?* У више појединачних радова аутори су покушавали да дају одговор на ово питање, сагледавајући квалитет појединачних учбеника, приручника и пропратних наставних материјала. Иако се по масовности учења српски језик не може поредити са великим језицима (енглеским, француским, немачким итд.), његове језичке и методске одлике захтевају знатно већу пажњу у решавању теоријских и практичних питања наставе у учбеничким комплетима, чији се будући развој мора темељити на евалуацији раније публикованих издања. Зато Александар Новаковић у монографији под називом *Учбенички комплет у настави српског као страног језика* настоји да пружи до сада најсвеобухватнију анализу учбеничких комплета, заснивајући свој приступ на релевантној научној и стручној литератури.

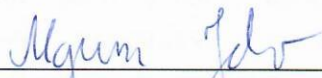
Монографија је сачињена из три целине: *Учбенички комплет у настави страног језика*, *Евалуација учбеничког комплета у настави страног језика* и *Учбеници и радне свеске у настави српског као страног језика*. Након уводних напомена, аутор приступа теоријском дефинисању појма полифункционалности учбеничког комплета, објашњавајући вишеструке функције његових структурних јединица. Посебну пажњу усмерава на сагледавање места и функције учбеника, радне свеске и њихових пропратних јединица (озвученог учбеника, поткаста и приручника за наставнике). Значајно место у овом поглављу аутор посвећује месту и функцији електронског интерактивног учбеника у настави страних језика, успостављајући разлику између оних који се користе за учење језика помоћу мобилних телефона и оних за учење помоћу рачунара.

Друга целина (*Евалуација учбеничког комплета у настави страног језика*) садржи детаљно објашњење појма, места и значаја евалуације учбеничког комплета у настави страних језика. Важан сегмент теоријског утемељења ове монографије представља и поглавље у коме аутор сагледава значај евалуације учбеничког комплета, као и досадашњих истраживања Вилијамса (1983), Шелдона (1988), Брауна (1995), Канингсворта (1995), Томлинсона (1996), Ричарда (2001), Ивића и сар. (2008). Након критичког проматрања постојећих образаца за евалуацију учбеника и радних свезака, аутор креира и подробно објашњава сопствени евалуациони образац, делећи све критеријуме у три категорије: *дизајн и општи атрибути учбеника (А)*, *садржај (Б)* и *дидактичко-методичко обликовање (В)*. Аутор монографије приступа подробној анализи свакој од наведених категорија, издвајајући и објашњавајући сваки од појединачних критеријума за процену квалитета учбеника и радних свезака.

У трећој целини (*Уџбеници и радне свеске у настави српског као страног језика*) аутор најпре упознаје читаоца са историјским развојем методике наставе српског као страног језика и местом уџбеника и радних свезака у периоду након Другог светског рата. Централно место саме монографије представљају анализе уџбеника и радних свезака за учење српског као страног језика, и то штампаних и електронских интерактивних јединица. Аутор предочава анализе дванаест уџбеника (*Реч по реч, Више од речи, Научимо српски 1, Научимо српски 2, Step into Serbian, Step by Step Serbian, Учимо српски 2, Сунер српски, Teach Yourself Serbian, Serbian/Croatian for Foreigners, Introduction to the Croatian and Serbian Language, Србски јазык для начинающих: Учебник и разговорник*), три радне свеске и пет електронских интерактивних уџбеника (*Simply Learn Serbian, Learn Serbian – 50 Languages, (Про)Говори српски!, Serbian for Beginners, Српски – језик мога завичаја*). Применом квалитативне и квантитативне анализе, аутор је сагледао функционалност уџбеничких јединица, износећи запажања у вези са њиховим квалитетом и теоријским импликацијама за њихово унапређење.

Монографија под називом *Уџбеници комплет у настави српског као страног језика* је написана у складу са најновијим достигнућима у области методике наставе српског као страног језика. Аутор Александар Новаковић је успешно обликовао своју монографију и у потпуности остварио постављене теоријске, сазнајне и апликативне циљеве истраживања. Полазећи од чињенице да уџбенички комплет представља незаобилазно наставно средство у настави језика, од чијег квалитета зависи и њена успешност, аутор приступа теоријском одређењу значења полифункционалности уџбеничког комплета и указује на битне одлике јединица уџбеничког комплета у настави српског као страног језика. Своје наводе поткрепљује резултатима претходних истраживања, објављених у релевантним научним публикацијама. Захваљујући спроведеним теоријским квалитативним, квантитативним и дескриптивним анализама штампаних и електронских интерактивних уџбеника за учење српског језика као страног, аутор даје ширу слику о њиховом квалитету и могућностима унапређења. Монографија представља важан допринос развоју методике наставе српског као страног језика, те је најтоплије препоручујем за објављивање.

У Нишу, 31. маја 2022. године

(Проф. др Марина Јањић, редовни професор
Филозофског факултета у Нишу)